

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 2506-2556

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 2506-2013

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR SWEET CORN

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 65.020.20

ISBN

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 2506-2556

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 2506-2013

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR SWEET CORN

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 131 ตอนพิเศษ 32 ง

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2557

คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ข้าวโพดหวาน

1. นางวันทนา ตั้งเปรมศรี
กรมวิชาการเกษตร	ประธานกรรมการ
2. นายกิตติพงษ์ คงศรีไพโร
กรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
3. นางสาวนลินทิพย์ เพณี
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	กรรมการ
4. นายคณิต ลิขิตวิทย์วุฒิ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
5. นางสาวสุปรียา ศุขเกษม
สำนักวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร
กรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
6. นายกิตติภาพ วายุภาพ
สถาบันวิจัยพืชไร่ และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
7. นายโชคชัย เอกทัศนาวรรณ
ศูนย์วิจัยข้าวโพดและข้าวฟ่างแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	กรรมการ
8. นายทวี ตระกูลทอง
สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	กรรมการ
9. นายปฐม แทนขำ
สมาคมผู้ประกอบการพืชผักผลไม้ไทย	กรรมการ
10. นายพรชัย ปิ่นวิเศษ
สมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป	กรรมการ
11. ศาสตราจารย์สายชล เกตุษา
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว	กรรมการ
12. นายทวีศักดิ์ ภู่อหล้า
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพืชไร่	กรรมการ
13. นายวันชัย ประสาทเขตวิทย์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตและการค้า	กรรมการ

14. นางพนอ นิลรัตน์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิต
กรรมการ
15. นางชุตีวรรณ จิตตพรพงษ์
สำนักกำหนดมาตรฐาน
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กรรมการและเลขานุการ

ข้าวโพดหวาน เป็นสินค้าเกษตรคุณภาพดีของประเทศไทยที่มีศักยภาพเพื่อจำหน่ายผลิตผลสดและใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน จึงเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในการผลิตข้าวโพดหวานให้ปลอดภัยและมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรจึงเห็นสมควรจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

มาตรฐานสินค้าเกษตร. มกษ. 9001-2556. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ.

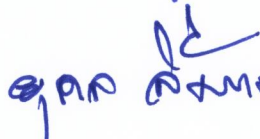

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร :
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน มาตรฐานเลขที่ มกษ. 2506-2556 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ย.ย.ค. ดิมแหลมทอง
(นายยุคล ลิมแหลมทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ครอบคลุมข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตข้าวโพดหวาน ในทุกขั้นตอนของการผลิตในระดับฟาร์ม และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งมีการบรรจุ และ/หรือ รวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย จนถึงการขนส่งไปโรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัย มีคุณภาพเหมาะสมในการบริโภค โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน

2. นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ให้เป็นไปตาม มกษ. 9001 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร และดังต่อไปนี้

ข้าวโพดหวาน (sweet corn) หมายถึง ข้าวโพดที่มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Zea mays* L. วงศ์ Poaceae เป็นข้าวโพดที่มีความหวาน โดยมีปริมาณของแข็งทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ (total soluble solids) ไม่น้อยกว่า 9 องศาบริกซ์ ($^{\circ}$ Brix) ในลักษณะที่จำหน่ายทั้งฝักที่มีหรือไม่มีเปลือกหุ้ม

3. ข้อกำหนด

ข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวานให้เป็นไปตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 รายการและข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดหวาน

รายการ	ข้อกำหนด
1. น้ำ (1) น้ำที่ใช้ในแปลงปลูก	1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต ต้องมาจากแหล่งน้ำที่ไม่มีสภาพแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิตที่กระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

รายการ	ข้อกำหนด
	<p>กรณีที่แหล่งน้ำมีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย ให้วิเคราะห์น้ำ โดยส่งตัวอย่างน้ำให้ห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อน และเก็บผลการวิเคราะห์น้ำไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย 2 ปี</p> <p>1.2 ไม่ใช้น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือกิจกรรมอื่นๆ เช่น แหล่งชุมชน โรงพยาบาล ที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย กรณีจำเป็นต้องใช้ ต้องมีหลักฐาน หรือข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่าน้ำนั้นได้ผ่านการบำบัดน้ำเสียมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ในกระบวนการผลิตได้</p> <p>1.3 เก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิตและในช่วงเวลาที่สภาพแวดล้อมมีความเสี่ยงต่อการนำน้ำไปใช้ในการผลิต โดยส่งตัวอย่างน้ำให้ห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อน และเก็บผลการวิเคราะห์น้ำไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย 2 ปี</p> <p>1.4 น้ำสำหรับละลายปุ๋ยและวัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องมีคุณภาพที่ไม่ทำให้ประสิทธิภาพในการละลายปุ๋ยและวัตถุอันตรายทางการเกษตรลดลง</p> <p>1.5 มีวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมกับความต้องการของข้าวโพดหวาน และความชื้นของดิน</p> <p>1.6 มีวิธีการให้น้ำที่เหมาะสม เพื่อลดการสูญเสียน้ำและความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกและพื้นที่โดยรอบ</p> <p>1.7 มีการจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขา น้ำทิ้งต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกและพื้นที่โดยรอบ</p> <p>1.8 บำรุงรักษาระบบการให้น้ำ และดูแลให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ</p> <p>1.9 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรไม่ควรเป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นจากการทำลายสิ่งแวดล้อม</p> <p>1.10 มีการอนุรักษ์แหล่งน้ำและสภาพแวดล้อม</p> <p>1.11 เลือกแหล่งปลูกที่มีปริมาณน้ำเพียงพอที่จะใช้ในการผลิตข้าวโพดหวานให้มีคุณภาพ</p>
(2) น้ำที่ใช้ในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	1.12 กรณีจำเป็นต้องใช้น้ำสำหรับการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว น้ำต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานน้ำบริโภคหรือเทียบเท่า
2. พื้นที่ปลูก	2.1 พื้นที่ปลูกไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตผลที่กระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

รายการ	ข้อกำหนด
	<p>กรณีที่พื้นที่มีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย ให้อำนาจให้วิเคราะห์ดิน โดยส่งตัวอย่างดินให้ห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อน และเก็บผลการวิเคราะห์ดินไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย 2 ปี</p> <p>2.2 กรณีจำเป็นต้องใช้พื้นที่ปลูกที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนต้องมีข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่ามีวิธีการบำบัดที่ลดการปนเปื้อนสู่ระดับที่ปลอดภัยได้</p> <p>2.3 เก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต และในช่วงเวลาที่สภาพแวดล้อมมีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน โดยส่งตัวอย่างดินให้ห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อน และเก็บผลการวิเคราะห์ดินไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย 2 ปี</p> <p>2.4 หากมีการใช้สารเคมีที่ใช้รมหรือราดดิน เพื่อกำจัดศัตรูพืชในดิน และวัสดุปลูก ให้บันทึกข้อมูลชนิดสารเคมี วันที่ใช้ อัตราส่วนและวิธีใช้ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งเก็บบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย 2 ปี</p> <p>2.5 พื้นที่ปลูกใหม่ไม่เป็นพื้นที่ที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หากมีผลกระทบต้องมีมาตรการในการลดหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น</p> <p>2.6 วางผังแปลง จัดทำแปลง หรือปรับปรุงผังแปลงโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อความปลอดภัยของอาหาร สิ่งแวดล้อม คุณภาพผลิตผล และสุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>2.7 ดูแลรักษาพื้นที่ที่ปลูกข้าวโพดหวาน เพื่อป้องกันการเสื่อมโทรมของดิน</p> <p>2.8 ปลูกข้าวโพดหวานให้เหมาะสมกับชนิดของดินและไม่มีความเสี่ยงที่ทำให้เกิดสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม</p> <p>2.9 จัดทำรหัสแปลงปลูกและข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่ปลูก สถานที่ติดต่อ ชื่อผู้ดูแลแปลง (ถ้ามี) สถานที่ติดต่อที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังแปลงปลูก และพันธุ์ที่ปลูก</p> <p>2.10 จัดทำประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 2 ปี</p> <p>2.11 พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p>
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร	3.1 หากใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร

รายการ	ข้อกำหนด
	<p>หยุดใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนการเก็บเกี่ยวตามช่วงเวลา ที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรแต่ละชนิด หรือให้เป็นไปตามคำแนะนำของทางราชการ</p> <p>กรณีที่มีหลักฐานหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรไม่ตรงตามคำแนะนำ ให้วิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลิตผล โดยส่งตัวอย่างให้ห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์สารพิษตกค้างและเก็บผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย 2 ปี</p> <p>กรณีมีสารพิษตกค้างในผลิตผลเกินค่ามาตรฐานหรือค่าที่กฎหมายกำหนด ให้ตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหา และดำเนินการแก้ไขหรือป้องกันการเกิดซ้ำ รวมทั้งบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้</p>
3.2	ห้ามใช้ หรือมีไว้ในครอบครองวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ครอบครองตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
3.3	กรณีผลิตเพื่อส่งออก ห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้ หรือให้ใช้ตามข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า
3.4	มีเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่อนุญาตและ/หรือห้ามใช้ในประเทศและประเทศคู่ค้า
3.5	เลือกใช้เครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์ หัวฉีด รวมทั้งวิธีการพ่น ที่ถูกต้อง โดยตรวจสอบเครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3.6	ไม่ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรมากกว่าสองชนิดผสมกัน เว้นแต่จะเป็นคำแนะนำของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องหรือมีข้อมูลทางวิชาการรับรอง
3.7	มีการใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร
3.8	ปิดภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้ไม่หมดในคราวเดียวให้สนิทและเก็บในสถานที่เก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตร หากมีการเปลี่ยนหรือถ่ายภาชนะบรรจุต้องระบุข้อมูลที่ภาชนะบรรจุใหม่ให้ครบถ้วนถูกต้องตามฉลากเดิม
3.9	จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดต่าง ๆ ในสถานที่เฉพาะให้เป็นสัดส่วน และควบคุมการนำไปใช้ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารแต่ละชนิด โดยไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนต่อผลิตผลและไม่เกิดอันตรายต่อบุคคล

รายการ	ข้อกำหนด
	3.10 จัดเก็บสารเคมีอื่น เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง สารทำความสะอาด สารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ใช้ทางการเกษตร ให้เก็บเป็นสัดส่วนเพื่อป้องกันการปนเปื้อนต่อผลิตผลและสิ่งแวดล้อม
	3.11 ทำความสะอาดเครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์ภายหลังการใช้ทุกครั้ง และกำจัดน้ำล้างด้วยวิธีที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนต่อสิ่งแวดล้อม
	3.12 ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้หมดแล้ว ต้องทำลายเพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้ หรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง
	3.13 ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เสื่อมสภาพหรือหมดอายุ ต้องเก็บในสถานที่เฉพาะ และทำลายเพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้ หรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง
	3.14 จัดทำรายการหรือบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายทางการเกษตร โดยระบุแหล่งที่มา รายละเอียดเฉพาะของวัตถุอันตรายทางการเกษตร รวมทั้งปริมาณ วัน/เดือน/ปีที่จัดซื้อ และบันทึกข้อมูลไว้
	3.15 ผู้ปฏิบัติงาน และ/หรือผู้ควบคุมต้องมีความรู้ในการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้อง โดยต้องรู้จักศัตรูพืช การเลือกชนิดและอัตราการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเลือกใช้เครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
	3.16 ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายที่เกิดจากการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
	3.17 ขณะปฏิบัติงานผู้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องสวมเสื้อผ้ามิดชิด มีอุปกรณ์ป้องกันสารพิษ อย่างเหมาะสม ได้แก่ หน้ากาก หรือผ้าปิดจมูก ถุงมือ หมวก และสวมรองเท้า เพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษ
	3.18 ผู้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องอยู่เหนือลม และพ่นสารเคมีตามทิศทางลม รวมถึงต้องระวังละอองฟุ้งกระจายไปปนเปื้อนแปลงใกล้เคียงและสิ่งแวดล้อม
	3.19 ผู้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องอาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันทีหลังพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตร เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพ่นสารต้องนำไปซักให้สะอาดทุกครั้ง โดยซักแยกจากเสื้อผ้าที่ใช้ปกติ
	3.20 มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลและอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุอย่างครบถ้วน เช่น น้ำยาล้างตา น้ำสะอาด ทิชชู่ ฯลฯ
	3.21 มีเอกสารคำแนะนำการปฏิบัติกรณที่มีอุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉิน แสดงไว้ให้เห็นชัดเจนในบริเวณเก็บสารเคมี

รายการ	ข้อกำหนด
<p>4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว</p> <p>(1) แผนควบคุมการผลิต</p>	<p>4.1 มีแผนควบคุมการผลิตเพื่อให้ผลิตผลตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือใช้ข้อมูลจากงานวิจัยซึ่งเป็นที่ยอมรับหรือข้อมูลจากทางราชการ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านข้าวโพดหวาน หรือข้อมูลจากคู่ค้า เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมในแต่ละขั้นตอนที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย และ/หรือคุณภาพของผลิตผล และ/หรือสิ่งแวดล้อม และ/หรือสุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน</p>
<p>(2) ปัจจัยการผลิต</p> <p>- เมล็ดพันธุ์</p>	<p>4.2 เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ตรงตามพันธุ์ โดยใช้พันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับการผลิตข้าวโพดหวาน ปราศจากศัตรูพืช และมีคุณภาพตามมาตรฐานเมล็ดพันธุ์มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ และบันทึกข้อมูลไว้</p> <p>4.3 กรณีมีการคลุกเมล็ดพันธุ์เพิ่มเติมด้วยสารป้องกันเชื้อราและแมลง ในดิน ให้เป็นไปตามวิธีการและอัตราที่แนะนำบนฉลากของวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และบันทึกข้อมูลไว้</p> <p>4.4 ทดสอบการงอกของเมล็ดพันธุ์ในทรายก่อนปลูก หากความงอกต่ำกว่า 85% ไม่ให้ใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ และบันทึกข้อมูลผลการทดสอบไว้</p>
<p>- ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน</p>	<p>4.5 มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์ เคมี และกายภาพ สู่ผลิตผลในระดับที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค โดยใช้ปุ๋ยหรือสารปรับปรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>4.6 หากเกษตรกรผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองในฟาร์ม ปุ๋ยอินทรีย์ต้องผ่านกระบวนการหมักหรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ หรือกระบวนการอื่นอย่างเพียงพอที่จะไม่ทำให้เกิดโรคสู่คน ทั้งนี้ ให้บันทึกข้อมูลที่ระบุวิธีการ วัน/เดือน/ปี และช่วงเวลาทำปุ๋ยอินทรีย์</p> <p>4.7 ไม่ใช้สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ย</p> <p>4.8 พื้นที่เก็บรักษา ผสม และขนย้ายปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน หรือพื้นที่สำหรับหมักปุ๋ยอินทรีย์ ต้องแยกเป็นสัดส่วนและอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกและแหล่งน้ำ</p> <p>4.9 ใช้ปุ๋ยชนิดที่เหมาะสมต่อข้าวโพดหวานในอัตราตามคำแนะนำบนฉลาก</p> <p>4.10 จัดทำรายการปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน โดยระบุแหล่งที่มา รายการปริมาณ วัน/เดือน/ปีที่จัดซื้อ และบันทึกข้อมูล</p>

รายการ	ข้อกำหนด
- เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร	4.11 จัดให้มีอุปกรณ์การเกษตรที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
	4.12 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วน ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน
	4.13 เครื่องมือ และอุปกรณ์ ให้มีการตรวจสอบประสิทธิภาพก่อนใช้งานทุกครั้ง รวมถึงตรวจสอบความปลอดภัยของเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน
	4.14 เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่ต้องอาศัยความเที่ยงตรงในการปฏิบัติงาน ต้องมีการสอบเทียบความเที่ยงตรง อย่างน้อยปีละครั้ง พร้อมบันทึกผล หากพบว่ามี ความคลาดเคลื่อน ต้องปรับปรุง ซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานเมื่อนำมาใช้งาน
	4.15 มีการทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตภัณฑ์ทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งานเสร็จแล้ว ก่อนนำไปเก็บ
- การจัดการในขั้นตอนการผลิต	4.16 มีการจัดการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลตรงตามข้อกำหนดของลูกค้า
	4.17 ใช้ระยะปลูกเหมาะสมตามคำแนะนำของแต่ละพันธุ์
	4.18 ไม่ปลูกข้าวโพดหวานใกล้เคียงกับข้าวโพดชนิดอื่น หรือข้าวโพดหวานต่างชนิดกัน ถ้าจำเป็นต้องปลูก ให้มีระยะเวลาปลูกห่างกันอย่างน้อย 3 สัปดาห์
	4.19 ให้น้ำข้าวโพดหวานในกรณีที่ดินมีความชื้นไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในช่วงระยะออกดอก และก่อนเก็บเกี่ยว
	4.20 มีการสำรวจการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ และให้บันทึกข้อมูล
	4.21 มีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ด้วยวิธีที่เหมาะสมเมื่อสำรวจพบในปริมาณที่มีความเสียหายในระดับเศรษฐกิจ และให้บันทึกข้อมูล
	4.22 มีการจัดการวัชพืชในแปลงปลูกให้อยู่ในระดับที่ไม่มีผลเสียหายต่อการเจริญเติบโตของข้าวโพดหวาน
- การกำจัดของเสียและสิ่งของที่ไม่ใช้หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต	4.23 ส่วนของข้าวโพดหวานที่มีโรคเข้าทำลายต้องเผาทำลายนอกแปลงปลูก โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
	4.24 แยกประเภทของเสียและสิ่งของที่ไม่ใช้หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตให้ชัดเจน รวมทั้งมีที่ทิ้งขยะให้เพียงพอ หรือระบุจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน รวมถึงให้มีการลดของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต

รายการ	ข้อกำหนด
<p>5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว</p>	<p>5.1 เก็บเกี่ยวฝักข้าวโพดหวานในระยะที่เหมาะสมแก่การบริโภค^{1/} หรือตามข้อกำหนดของคู่ค้า</p>
	<p>5.2 คัดแยกผลิตผลที่ไม่ได้คุณภาพออก หากเกษตรกรมีการคัดแยกชั้นคุณภาพและขนาดก่อนจำหน่าย ให้คัดแยกชั้นคุณภาพและขนาดของผลิตผลตามข้อกำหนดใน มกษ. 1512 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ข้าวโพดหวาน หรือตามข้อกำหนดของคู่ค้า</p>
	<p>5.3 ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตผลที่มีการคัดเลือกหรือบรรจุในแปลงปลูกแล้ว</p>
	<p>5.4 ใช้อุปกรณ์และภาชนะในการเก็บเกี่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อคุณภาพฝักและไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนจากอันตรายและสิ่งแปลกปลอมที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค และไม่ให้ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดินโดยตรง</p>
	<p>5.5 แยกภาชนะในการบรรจุของเสียและวัตถุอันตรายทางการเกษตรอย่างชัดเจนจากภาชนะบรรจุในการเก็บเกี่ยวและการขนย้าย เพื่อป้องกันการปนเปื้อน</p>
	<p>5.6 ไม่ใช้อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุที่ทำให้เกิดการปนเปื้อนกับผลิตผลโดยตรง</p>
	<p>5.7 ดูแลรักษาอุปกรณ์และภาชนะบรรจุให้สะอาด เพื่อป้องกันการปนเปื้อนกับผลิตผล ตรวจสอบและบำรุงรักษาให้มีสภาพพร้อมใช้งาน</p>
	<p>5.8 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุและวัสดุให้เป็นสัดส่วน โดยแยกออกจากสารเคมี ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน และให้มีการป้องกันการปนเปื้อนจากสัตว์พาหะนำโรค</p>
	<p>5.9 มีแผนการใช้ประโยชน์จากผลิตผลที่ด้อยคุณภาพ และตรวจสอบการละปนของผลิตผลที่ไม่ได้คุณภาพ</p>
	<p>5.10 ป้องกันไม่ให้ข้าวโพดหวานที่เก็บเกี่ยวมาแล้วเสื่อมคุณภาพ</p>
	<p>5.11 สถานที่ที่ใช้ในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวต้องมีโครงสร้างที่สามารถป้องกันความเสี่ยงจากการปนเปื้อนในผลิตผล</p>

^{1/} ข้าวโพดหวานในระยะที่เหมาะสมแก่การบริโภค เป็นฝักข้าวโพดที่มี total soluble solids ไม่น้อยกว่า 9 °Brix ปลายไหมเริ่มแห้ง เมื่อบีบเมล็ดจะมีของเหลวสีขาวขุ่นคล้ายน้ำมันหรือสีครีมไหลออกมา เมล็ดมีความนุ่มหรือกรอบเหมาะแก่การบริโภค ทั้งนี้ อายุการเก็บเกี่ยวของฝักข้าวโพดหวานขึ้นกับพันธุ์ แหล่งปลูก ฤดูปลูก และ/หรือสภาพภูมิอากาศ

รายการ	ข้อกำหนด
	<p>5.12 หากพบความเสี่ยงในการปนเปื้อนอันตรายทางกายภาพจากอุปกรณ์และเครื่องมือ ให้มีมาตรการป้องกัน</p> <p>5.13 ป้องกันสัตว์เลื้อย และสัตว์พาหะไม่ให้อยู่ในบริเวณปฏิบัติงาน โดยเฉพาะแปลงปลูก สถานที่คัดบรรจุและเก็บรักษา หากมีความเสี่ยงในการเป็นพาหะนำโรคให้มีมาตรการป้องกัน</p> <p>5.14 หากมีการใช้เหยื่อหรือกับดักเพื่อกำจัดสัตว์พาหะนำโรค ต้องจัดวางในบริเวณที่ไม่มีความเสี่ยงในการปนเปื้อนต่อผลิตภัณฑ์ ภาชนะบรรจุและวัสดุ รวมถึงให้มีการบันทึกข้อมูล</p>
<p>6. การพักผลิตผล และการขนย้ายในแปลงปลูก</p>	<p>6.1 จัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้าย และ/หรือพักผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากอันตรายและสิ่งแปลกปลอมที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภคและคุณภาพของผลิตผล</p> <p>6.2 ใช้วัสดุที่สะอาดปูรองพื้นในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของเศษดินและสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่น ๆ จากพื้นดิน</p> <p>6.3 การจัดวางผลิตผลในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวในแปลงปลูกต้องเหมาะสม ไม่ทำให้เกิดการกระแทกกันระหว่างผลิตผล และการเสื่อมสภาพของผลิตผลอันเนื่องมาจากความร้อนและแสงแดด</p> <p>6.4 เลือกใช้ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุขั้นต้น เพื่อการขนถ่ายผลิตผลภายในพื้นที่แปลงปลูกไปยังพื้นที่คัดแยกบรรจุที่เหมาะสม</p> <p>6.5 ไม่ใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรหรือปุ๋ยในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภค ในกรณีที่ไม่สามารถแยกพาหนะในการขนย้ายหรือขนส่งได้ต้องมีการทำความสะอาดพาหนะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนดังกล่าว รวมถึงมีการบันทึกการใช้พาหนะขนส่ง</p> <p>6.6 ขนส่งข้าวโพดหวานออกจากแปลงไปยังแหล่งรวบรวมหรือผู้รับซื้อโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ ข้าวโพดหวานที่ขนส่งออกจากแปลงไปยังแหล่งรวบรวมหรือผู้รับซื้อควรเป็นข้าวโพดหวานทั้งเปลือกหรือเป็นไปตามข้อกำหนดของคู่ค้า และการขนส่งข้าวโพดหวานเป็นระยะทางไกล ให้มีอุปกรณ์ที่ช่วยระบายความร้อนและถ่ายเทอากาศวางไว้ตามความเหมาะสม เช่น ท่อพีวีซีเจาะรู</p>
<p>7. สุขลักษณะส่วนบุคคล</p>	<p>7.1 ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจ หรือได้รับการฝึกอบรม สุขลักษณะส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกสุขลักษณะ</p>

รายการ	ข้อกำหนด
	<p>7.2 ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล</p> <p>7.3 มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลที่เพียงพอและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน สามารถป้องกันของเสียต่างๆ ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่แปลงปลูกและผลิตผล</p> <p>7.4 กรณีผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยต้องรายงานให้ผู้ดูแลการผลิตทราบ เพื่อตัดสินใจในการปฏิบัติงานที่ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล</p> <p>7.5 ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง</p> <p>7.6 เจ้าของฟาร์ม จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่เหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>7.7 เจ้าของฟาร์ม จัดให้มีการอบรมให้ความรู้ที่เหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>7.8 เจ้าของฟาร์ม และผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้หรือได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี</p>
<p>8. การบันทึกข้อมูล (1) เอกสารและบันทึกข้อมูล</p>	<p>8.1 กรณีที่มีความเสี่ยง มีบันทึกข้อมูลผลการตรวจสอบการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายในน้ำและดิน (ข้อกำหนดข้อ 1.1 และ 2.1)</p> <p>8.2 มีบันทึกข้อมูลผลการตรวจสอบการปนเปื้อนในน้ำและดิน ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิตและในช่วงเวลาที่สภาพแวดล้อมมีความเสี่ยงต่อการนำไปใช้ในการผลิต (ข้อกำหนดข้อ 1.3 และ 2.3)</p> <p>8.3 มีบันทึกรายละเอียดแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ (ข้อกำหนดข้อ 4.2)</p> <p>8.4 มีบันทึกข้อมูลผลการทดสอบการงอกของเมล็ดพันธุ์ (ข้อกำหนดข้อ 4.4)</p> <p>8.5 มีบันทึกข้อมูลหรือหลักฐานการได้มาของวัตถุอันตรายทางการเกษตร (ข้อกำหนดข้อ 3.14)</p> <p>8.6 มีบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้งที่ใช้ รวมถึงสารเคมีที่ใช้รมหรือราดดิน อย่างน้อยให้ระบุชนิดสารเคมี วัตถุประสงค์การใช้ วันที่ใช้ อัตราและวิธีการใช้ วันที่เก็บเกี่ยว และชื่อผู้ปฏิบัติงาน (ข้อกำหนดข้อ 2.4, 3.1 และ 4.3)</p> <p>8.7 มีบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการได้มาของปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน (ข้อกำหนดข้อ 4.10)</p>

รายการ	ข้อกำหนด
	<p>8.8 มีบันทึกข้อมูลการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยระบุวิธีการ วัน/เดือน/ปี และช่วงเวลาที่ทำ (ข้อกำหนดข้อ 4.6)</p> <p>8.9 มีบันทึกข้อมูลรหัสแปลงปลูกและข้อมูลประจำแปลงปลูก (ข้อกำหนดข้อ 2.9)</p> <p>8.10 มีบันทึกข้อมูลการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืช (ข้อกำหนดข้อ 4.20)</p> <p>8.11 มีบันทึกข้อมูลการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (ข้อกำหนดข้อ 4.21)</p> <p>8.12 มีบันทึกข้อมูลการกำจัดสัตว์พาหะนำโรค (ข้อกำหนดข้อ 5.14)</p> <p>8.13 มีบันทึกข้อมูล และ/หรือหลักฐานผลการตรวจสอบสุขภาพ (ข้อกำหนดข้อ 7.5)</p> <p>8.14 มีบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน (ข้อกำหนดข้อ 7.1)</p> <p>8.15 มีบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการฝึกอบรมความรู้ที่เหมาะสมกับหน้าที่ที่รับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน และ/หรือความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเจ้าของฟาร์มและผู้ปฏิบัติงาน (ข้อกำหนดข้อ 7.7 และ 7.8)</p> <p>8.16 จัดทำเอกสารหรือแบบบันทึกสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้น ๆ รวมทั้งมีการบันทึกข้อมูลให้ครบถ้วน และลงชื่อผู้ปฏิบัติงานทุกครั้งที่มีการบันทึกข้อมูล</p> <p>8.17 มีการจัดเก็บเอกสาร และ/หรือบันทึกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ แยกเป็นฤดูกาลผลิตแต่ละฤดูกาล เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบและการนำมาใช้</p>
<p>(2) การตามสอบและการทบทวนวิธีปฏิบัติ</p> <p>- การตามสอบ</p>	<p>8.18 ผลิตผลที่อยู่ระหว่างการขนย้าย หรือบรรจุเพื่อจำหน่าย ต้องมีการระบุรุ่นผลิตผล หรือติตรหัส หรือเครื่องหมายแสดงแหล่งผลิต หรือวันที่เก็บเกี่ยว ให้สามารถตรวจสอบที่มาของผลิตผลได้</p> <p>กรณีมีการจำหน่ายผลิตผล ให้มีการบันทึกปริมาณผลิตผลที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละรุ่น และข้อมูลผู้รับซื้อผลิตผล หรือแหล่งที่นำผลิตผลในแต่ละรุ่นไปจำหน่าย</p>

รายการ	ข้อกำหนด
	<p>8.19 เก็บรักษาสันทึบข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ อย่างน้อย 2 ปีของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่ผู้ประกอบการ หรือประเทศคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตามสอบและเรียกคืนสินค้าเมื่อเกิดปัญหาได้</p> <p>8.20 กรณีพบปัญหาการปฏิบัติในแปลงปลูกที่อาจมีผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ต้องแยกเก็บเกี่ยวผลิตผลที่มีปัญหาและไม่ให้นำไปจำหน่ายเพื่อบริโภคเป็นอาหาร หากพบหลังจากจำหน่ายแล้วให้รีบแจ้งผู้ซื้อผลิตผลทันที</p> <p>8.21 กรณีที่พบปัญหาการปฏิบัติในแปลงปลูกที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้สืบหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก และให้มีการบันทึกข้อมูล</p>
- การทบทวนวิธีปฏิบัติ	<p>8.22 มีการทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีหรือทบทวนบันทึกข้อมูลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจในกระบวนการผลิตและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมถึงเก็บบันทึกข้อมูลการทบทวนและแก้ไขไว้</p> <p>8.23 มีการแก้ไขข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้อง และเก็บบันทึกข้อมูลการแก้ปัญหาข้อร้องเรียนไว้</p>